

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. 900 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ - УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

 Вінницький Західноукраїнського національного університету	 Миколаївський національний університет Сухомлинського	 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
 Донбаська державна машинобудівна академія	 Національний університет «Львівська політехніка»	 Національний транспортний університет
 Національний університет «Запорізька політехніка»	 Одеський державний університет внутрішніх справ	 Державний біотехнологічний університет
 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»	 Одеський національний економічний університет	 Український державний університет залізничного транспорту
 Національна академія Національної гвардії України	 Поліський національний університет	 Харківський національний університет радіоелектроніки
 Приазовський державний технічний університет	 Полтавський державний аграрний університет	 Уманський національний університет садівництва
 Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Міжнародний університет бізнесу і права	 Хмельницький національний університет
 Львівський національний університет імені Івана Франка	 Сумський аграрний університет	 Dniprovsky lyceum №97
 Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка	 Східноукраїнський національний університет Володимира Даля	 Херсонський державний аграрно-економічний університет
 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	 Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	 ВСП «Вовчанський фаховий коледж Державного біотехнологічного університету»
 ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України	 Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
 БО «БЛАГО ЛАЙФ»	 Львівський торговельно-економічний університет	 Маріупольський державний університет
 ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»	 Львівський національний університет природокористування	 Миколаївський національний аграрний університет
 Волинський національний університет імені Лесі Українки	 Національний університет харчових технологій	 Український державний університет науки і технологій
 Чорноморський національний університет ім. Петра Могили	 Університет митної справи та фінансів	 Хмельницький кооператив-ний торговельно-економічний інститут
 ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»	 Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж Лозівська філія	 Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
 Державний податковий університет	 Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	 Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
 Державний торговельно-економічний університет	 Київський електромеханічний коледж	 Українська інженерно-педагогічна академія
 Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ	 Дніпровський державний аграрно-економічний університет	 Запорізький національний університет
 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	 Відокремлений підрозділ НУБІП «Ніжинський агротехнічний інститут»	 Луцький національний технічний університет
 Narodowy Uniwersytet Lotniczy	 Akademię Kujawsko-Pomorską	 Економіко-гуманітарний університет

Шановні учасники конференції ☀️

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово. 🇺🇦
Тримайтеся подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами 💙💛
Бережіть себе, не ігноруйте сирени, проходите в укриття. Наші з Вами життя впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати їх! 🌻

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це - організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну ❤️ **Її традиції, культуру і фольклор** 🎸 **Дух, що живе у стібках вишиванки** 🌈 **У мові, у слові, у піснях...** 🙏🎵

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна! 🇺🇦

З повагою Організаційний комітет!!

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

Втрати від війни, проблеми виживання бізнесу в контексті економічного, екологічного та соціального виміру, бухгалтерські рішення, новаторські управлінські ідеї – всі ці питання об'єднали науковців України, що долучилися до VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін».

Захід, організований кафедрою обліку і оподаткування, відбувся 26 жовтня 2023 року за такими тематичними напрямками:

1. Економіка та управління підприємствами на мікро- та макрорівнях.
2. Соціальна економіка й економічна політика держави.
3. Облік, аналіз і контроль в умовах глобальних змін.
4. Фінанси, банківська справа та податкова політика держави.
5. Сучасний маркетинг: стан і перспективи розвитку.
6. Менеджмент і бізнес-адміністрування.
7. Менеджмент і публічне управління: проблеми та перспективи.
8. Туризм і готельно-ресторанна справа.
9. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців обліково-економічного профілю.

Приємно відзначити, що цього року було надіслано близько 350 тез з п'ятдесяти закладів вищої освіти України. Конференція відбувалася у форматі онлайн. Модераторами зустрічі були завідувачка кафедри обліку і оподаткування професорка Наталія Канцедал, професорка кафедри обліку і оподаткування Ольга Лега та доцент кафедри обліку і оподаткування Роман Ліпський.

З вітальним словом конференцію відкрили перша проректорка Полтавського державного аграрного університету професорка Валентина Аранчій, декан факультету обліку та фінансів к. е. н., доцент Олександр Безкровний, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Вітальні слова наживо та на електронну адресу надійшли від наших колег, серед них:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА БОГДАНІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

ПРОКОПИШИН ОКСАНА СТЕПАНІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

БЕЗВЕРХИЙ КОСТЯНТИН ВІКТОРОВИЧ, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), к. е. н., доцент;

ДУБІНІНА МАРИНА ВІКТОРІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету;

СТАМАТ ВІКТОРІЯ МИХАЙЛІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївського національного аграрного

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

університету;

СЛАВКОВА ОЛЕНА ПАВЛІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету;

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ;

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ;

ПЕРЕРВА ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЮРЧЕНКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії статистики, обліку і аудиту, к. е. н., доцент.

Зауважимо, щороку все більший інтерес до участі у подібних заходах спостерігається з боку зовнішніх стейкхолдерів. У цій номінації дякуємо за участь **ПИЛИПЕНКО НАТАЛІЇ МИКОЛАЇВНІ**, к. наук з держ. упр., начальниці управління обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів Головного управління Державної казначейської служби України в Полтавській області.

У межах роботи конференції було заслухано доповіді таких учасників:

ДОРОФЕЄВ ОЛЕКСАНДР, д. е. н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, – «Особливості функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану»;

ЄГОРОВА ОЛЕНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ, – «Проблеми бізнесу Полтавщини 2023: результати емпіричного дослідження»;

ЄРМОЛАСВА МАРИНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ, – «Надзвичайні витрати аграрного сектора: актуальні питання обліку та звітності»;

ОНОПРІЄНКО ВЛАДИСЛАВ, магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування ПДАУ, – «Диджиталізовані банківські продукти та управління процесом їх просування» (наукова керівниця – **ДРОБОТЯ ЯНА**, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ);

ФЕРБЕЙ ГАЛИНА, бакалавр 4 курсу спеціальності Облік і оподаткування, ЧТЕІ ДТЕУ, – «Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану» (науковий керівник – **РИЛЄЄВ СЕРГІЙ**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ);

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ТАТАРЕЦЬ КАРИНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Цифровий облік в Україні: потенціал та підводні камені ефективного впровадження» (науковий керівник – **ЛПСЬКИЙ РОМАН**, к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ЯСКЕВИЧ АННА, студентка 3 курсу НТУ «ХП», – «Комерціалізація інтелектуальної власності на засадах франчайзингу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

КЛИША ОЛЕКСАНДРА, студентка 2 курсу спеціальності Облік і оподаткування, – «Вплив війни на структуру експортно-імпорتنих операцій України» (наукова керівниця – **ТЮТЮННИК СВІТЛАНА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ВОЛКОВА МАРІЯ, студентка 3 курс спеціальності Міжнародні економічні відносини НТУ ХП, – «Сучасний стан та перспективи розвитку малого інноваційного бізнесу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЧЕБОТАРЬ АЛІНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування, тема «Державні видатки на забезпечення обороноздатності України: оцінка динаміки» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ДЗІНА ДАР'Я, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Постать княгині Ольги в історії становлення податкової системи в Україні» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ).

Питання доповідей, винесених на обговорення, викликали жвавий інтерес учасників конференції, свої доповіді спікери супроводжували змістовними презентаціями.

Кафедра обліку і оподаткування висловлює вдячність усім співорганізаторам, учасникам і представникам наукової спільноти, які попри складний для України час, обтяжений війною та її наслідками, знаходять змогу для наукової творчості, публічного обговорення та висвітлення результатів наукової діяльності.

Окрема подяка Збройним силам України за можливість провадити наукову і освітню діяльність на теренах Полтавщини та за її межами. Слава Україні!

ZAIKA SVITLANA, candidate of economic sciences, professor, associate professor of the department of management, business and administration
State Biotechnological University, Kharkiv

THE DIAGNOSTICS OF STRATEGIC OPPORTUNITIES OF THE ENTERPRISE

Strategic capabilities of an enterprise refer to the adequacy and sufficiency of its strategic resources for the development and implementation of a strategy that enhances its competitive position. The primary components of strategic capabilities include resources, both tangible and intangible assets possessed by the enterprise, and competencies, which represent the activities and processes through which the enterprise leverages these resources.

Strategic capabilities of an enterprise are not static; they constantly evolve under the influence of external environmental factors. Therefore, diagnosing strategic opportunities involves not only analyzing and assessing their current state but also forecasting conditions that may contribute to positive or negative developments in opportunities during the strategic planning period.

Diagnostics of strategic opportunities is a critical aspect of strategic planning. A correctly conducted diagnosis forms the basis for establishing criteria to evaluate strategic alternatives. However, despite its significance, there is no single method or algorithm for diagnosing strategic opportunities. It is conducted using various approaches, and the overall results inform the development of the company's strategy.

The study of scientific sources reveals a wide array of methods for diagnosing the strategic capabilities of enterprises, with the most commonly employed ones including:

- SWOT-analysis (analysis of the company's strengths, weaknesses, opportunities, and threats) is a diagnostic method that allows for obtaining an understanding of a company's strategic opportunities and the potential for their implementation, all without the need for extensive and costly marketing research or gathering comprehensive information about the company. This understanding is derived from an examination of the company's internal strengths and weaknesses in conjunction with external environmental conditions.

- Benchmarking is a method used to assess strategic opportunities, primarily centered on comparing various performance metrics of enterprises. It is often referred to as "benchmark comparison". Benchmarking involves a comprehensive examination of productivity, quality, and cost across different divisions and areas of activity within the enterprise, comparing these aspects to the experiences of other enterprises.

- Stakeholder analysis is a method involving the identification of the main stakeholders of the enterprise and the establishment of long-term mutually beneficial relationships with them. These connections enable the expansion of the enterprise's competencies and, in some instances, the acquisition of key competencies that confer a competitive advantage. The strategy for engaging with stakeholders encompasses

two areas of activity:

- establishment of partnership relations with stakeholders.

- protection of the enterprise from uncertainties in the external environment by employing techniques designed to stabilize and predict the impact of external factors.

- Value chain analysis - This method involves identifying the processes that contribute the most to creating consumer value or product value. The fundamental concept revolves around the notion that the perceived value of products or services by buyers (users) is determined by how the essential actions for the development, production, marketing, supply, and support of these products or services are executed.

- Skills analysis - This method is grounded in assessing the quality and proficiency of personnel skills, as well as their alignment with the strategic requirements of the enterprise. The primary steps of this method encompass:

- definition of strategic goals;

- analysis of required skills;

- assessment of existing skills;

- detection of discrepancy;

- development of a strategy for attracting and developing the necessary skills;

- strategy implementation;

- monitoring and updating.

Skills analysis is a crucial tool for ensuring that enterprise personnel are prepared to execute strategic tasks and achieve strategic objectives. This method enables a business to identify its skill and resource requirements and formulate a plan to address them.

- Flexibility analysis: An essential characteristic of any organization, particularly a joint venture (JV), is its capacity to adapt to external changes. Evaluating this ability is known as flexibility analysis. Flexibility implies that an organization, when confronted with unexpected circumstances, can swiftly adjust its behavior tactics within its internal and external environment. For example, it can rapidly alter its product range or sales methods [1-3].

However, evaluating the state of strategic opportunities management typically cannot be accomplished with a single indicator. An integrative approach entails the development of a mathematical assessment based on a set of indicators, taking into consideration their significance for the model [2]. Integral methods are extensively used in forecasting the likelihood of bankruptcy and identifying the potential for a crisis situation. Employing integral methods to diagnose the management of strategic opportunities on an anti-crisis basis is not only relevant but also imperative.

In the process of diagnosing a company's strategic capabilities, it is appropriate to utilize a situational approach. The rationale for adopting this approach is that modern enterprise management must consider the economic situations it encounters. Any situation can be identified by using a system of parameters from both the external and internal environments and can be interpreted as either favorable, neutral, or threatening. The utilization of a situational approach is justified because the purpose of the diagnosis is to guide the company's actions. Diagnosing the situation

can streamline the management process, as achieving objectives is seen as transitioning from a less satisfactory situation to a more desirable one, taking into account the relevant parameters.

Given the variety of methods available for diagnosing the management of a company's strategic capabilities, it is important to select those methods that best align with the actual state and future prospects of the company's development. These methods should be tailored to the modern operational conditions of the enterprise and consider its strengths and weaknesses. After evaluating the advantages and disadvantages of various methods, it becomes evident that the optimal approach is to employ an integrated approach.

For the enterprise to achieve its long-term goals and ensure optimal development in the future, it must have the ability to identify its strategic opportunities.

Following the diagnosis results, it is essential to formulate measures aimed at enhancing flexibility in critical areas of activity that are vital to the company's strategic capabilities. The presented methods for diagnosing a company's strategic capabilities also serve as methods for managing those capabilities. On one hand, they facilitate the identification of strategic opportunities, determining their composition and structure. On the other hand, they establish the directions for top management's actions regarding the strengthening and development of strategic capabilities. These methods also allow for determining the capabilities of managers and the company as a whole, helping prevent unproductive allocation of resources and efforts in pursuit of unrealistic goals.

References:

1. Pielmeier J. Modeling Approach for Situational Event-handling within Production Planning and Control Based on Complex Event Processing Procedia [Electronic resource] / J. Pielmeier., S. Braunreuther, G. Reinhart // CIRP. - 2017. - № 63. - P. 271-276. - Available at : <http://publica.fraunhofer.de/dokumente/N-502726.html>.

2. Гриненко В. В. Стратегічна діагностика потенціалу підприємства : конспект лекцій (для студентів магістратури спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування) / В. В. Гриненко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019 – 127 с.

3. Заїка С.О., Грідін О.В. (2016). Особливості діагностики ефективності менеджменту. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. Вип. 174. С. 199-206.

4. Приймак, Н. С. (2019) Діагностика стратегічного потенціалу змін на підприємстві та підходи до його формування. *Міжнародний науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки»* (3 (44)). с. 141-148. ISSN 2308-1988(Print) 2308-2011.

